

GEORGE MIHĂIȚĂ

în „SCAIUL“

Neșifonabila demnitate a eroului de comedie

Scaiul de Georges Feydeau. Teatrul de Comedie. Data premierei : 17 ianuarie 1989. Traducerea și versiunea scenică : Ion Lucian. Regia : Ion Lucian. Decorurile : Puiu Antemir. Costumele : Nina Brumușilă. Distribuția : Carmen Trocan (Marcelline), Sorin Cîlceorghiu (Firmin), Stela Popescu (Lucette), Aurel Giurumla (Chennerviette), Oana Solomonescu (Nini), Șerban Celea (Bois D'Enghien), Cornel Vulpe (Fontanet), Sanda Toma (Baroana Duverger), George Mihăiță (Bouzin), Ion Lucian (Generalul), Theo Cojocar (Antonio), Aurora Leonte (Vivianne), Anca Pandrea (Miss Betting), Violeta Berbiuc (Emilie), Cădăd Stăică (Jean), I. Ranja (Portarul).

Există actori care, interpretînd un rol, te fac părtaş nu doar la punctul de vedere asupra personajelor, a ideilor piesei, dar și la bucuria lor de a juca ; sintem tentați să spunem „de a se juca“ și nu există nici o nuanță peiorativă în expresia utilizată. Iată o observație care lui George Mihăiță i se potrivește, în general, dar oarecî mai mult ca oricînd în ceea ce-l privește pe Bouzin din *Scaiul* de Feydeau, recenta premieră a Teatrului de Comedie.

Actorul se distrează de minune — și, trebuie să spunem, molipsitor — observîndu-și personajul, desenîndu-i fin, în peniță, îndrăznelile și timiditățile, panicile și infatuările, suspiciunea mereu încrezătoare. Malițios, dar tandru, ironic, dar în același timp înțelegător, George Mihăiță compune portretul scenic prin suprapunerea permanentă a celor două planuri din existența personajului său : ajutor de notar „în timpul serviciului“ și

autor de cuplete căznit-zburdalnice în restul timpului. Imaginile se intersectează, se suprapun, se contrazic, Bouzin pendulează năucit între cele două ocupații, inapt pentru fiecare din ele, urmărit de ghinioane, victimă a neînțelegerilor, a încurcăturilor, păstrîndu-și mereu, cu înduioșător eroism, un aer plin de demnitate.

Aceasta și este cheia comică a interpretării lui George Mihăiță : asemenea lui Charlot, care pășește cu eleganță de dandy în ghetele lui scilciate, Bouzin nu părăsește morga geniului neînțeles, a unei demnități betonate, nici cînd se află în cea mai intimă costumație pe palierul unui imobil, nici cînd „creația“ sa e ridiculizată, nici cînd e urmărit cu vâdite, declarate intenții asazine de accesele de temperament latino-american ale unui prezumtiv rival. Prin această ridicolă demnitate, neșifonabilă și fără moarte, personajul înfruntă risul nostru, dar ne

ciștigă și simpatia, indemnându-ne la o amuzantă părtinire în ceea ce-l privește. Umorul burlesc — ale cărui clape și resorturi sînt acționate cu precizie, toate, fără omisiune, de George Mihăiță — nu apare, în acest caz, răutăcios, ci bonom, afectuos, imblinzit de o anume complicitate glumeață.

Personalitatea indecisă a lui Bouzin se compune scenic din gesturi, impulsuri, reacții la fel de indecise. De sub emfaza marelui geniu neînteles care așteaptă gloria cu arogantă convingere se ițește teama măruntului funcționar că și-ar putea nemulțumi patronul sau clienții; consideră că onorurile i se cuvin, dar le primește neîncercător; înfatuarea lui e umilă, iar modestia nesincărită; fire posacă și pudibondă din lipsă de fantezie, compune totuși cu înversunată rivină cuplete picant-zburdalnice. Tot acest amalgam de date contrare este mînuit de George Mihăiță cu abilitate și simț al detaliului, cu un permanent zîmbet amuzat. Conflictul cu obiectele, cu oamenii și întîmplările, caracteristic umorului burlesc, izvorăște, în interpretarea actorului, dintr-un ireconciliabil conflict al eroului cu el însuși, dintr-o perplexă necunoaștere de sine. Bouzin nu are suficientă prospețime sufletească și intelectuală pentru a se mira, a fi surprins, impresionat și totuși este într-o continuă, resemnată uluire. Oricum s-ar da cărțile, oricare ar fi partenerii de joc, el e sortit a rămîne mereu Popa Prostul. Tot ce mai poate face e să se supună rolului păstrîndu-și „demnitatea“, aerul înțepat-aristocratic de conte dintr-un vodevil de teatru periferic.

Cristina DUMITRESCU

Despicarea nuanței în patru

E limpede că Feydeau l-a conceput pe ajutorul de notar Bouzin doar ca pe o simplă cifră în ecuația comediei sale. Dramaturgul francez rămîne și în această piesă un matematician al pufnitului în ris. Mașinărie de produs haz pe scară industrială, Feydeau nu-și poate permite riscul fanteziei pe cont propriu. El trebuie să meargă la sigur în provocarea hohotelor dezlănțuite ale spectatorilor contra cost. Iată de ce Scalul, asemenea altor piese ale autorului, dezvăluie, fie și la o simplă privire, combinarea inteligentă, la rece a unor trucuri comice deja verificate. Între acestea se numără desigur și reducerea omului complex la o unică și constantă dimensiune. Nu e, se înțelege, descoperirea lui Feydeau. Lacheul Petrușa din *Suflete moarte* e condamnat de Gogol să-și plimbe de-a lungul și de-a latul romanului mirosul neplăcut al veșmintelor. Această trăsătură schematică e la Bouzin nerozia de treabă. Rămăs astfel într-o linie, el trebuie să fie comic prin permanentul contratimp dintre comportare și situația dată. Lumea în care nimerește eroul e nu numai nouă, dar și agresivă. Dinamica evenimentelor, de intensitatea vitalității debordante, îl surprinde mai totdeauna pe picior greșit. George Mihăiță nu schimbă acest loc al personajului în țesătura migălită de autor. Așa se și explică de ce, deși creație pe cont propriu, interpretarea sa nu distonează în ansamblul organic al spectacolului. El nu face altceva decît să redea lui Bouzin complexitatea umană originară, sacrificată de autor în scopuri comice. Personajul său, spre deosebire de cel al lui Feydeau, nu mai e o simplă roțiță în mașinăria de stîrnit risul a piesei. El e acum un întreg univers sufleteș. Se amestecă, în firea lui, nerozia fundamentală, orgoliul de creator (chiar dacă de texte de muzică ușoară), sfioșenia de funcționar umil, vitejia cu intermitențe, demnitatea cetățenească, bunul simț popular, dar și obrăznicia în care se întrezărește posibila grosolanie. Umanizarea nu diminuează, ci sporește comicul.